

Nossas societads affiliadas

Autor(en): **[s.n.]**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Annalas da la Societad Retorumantscha**

Band (Jahr): **73 (1960)**

PDF erstellt am: **22.07.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-225034>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Mussadras:

quart a tschentgaval onn	frs. 430.—
sisaval onn	frs. 455.—
cugl seataval onn cuntainscha la mussadra igl maximum da la paia	frs. 480.—

Par tuttas posiziùns: 10 % suplemaint da carischeia.

Nossas societads affiliadas

Società Retorumantscha

La radunanza generala ha nossa società salvà als 20 mai 1959 al «Calanda», Cuaira. La frequenza ais statta fich buna ed ha demuossà l'interess cha 'l pövel rumantsch ha per sia plü veglia società linguistica-culturala. Un bel numer da grandcussgliers our da nossas valladas rumantschas ed eir otras personas d'utrò chi's rechattai-van quel di illa chapitala grischuna han tut part a nossa tschantada. Davo fat bun il rendaquint da l'an antecedaint gnit elet in piazza da signur dr. Gian Caduff, chi demischiunet, signur rav. Fl. Darms, Trin, sco nouv commember da nossa suprastanza. Las otras fatschen-das administrativas fütan svelt evasas.

Signur dr. Alexi Decurtins, conredatur al Dicziunari rumantsch grischun, salvet ün stupend bel referat «*La scienza e la calamità dil romontsch*». Las explicaziuns dal referent bain versà illa materia gnittan tadladas dal auditori cun grand'attenziun ed ingrazchadas cun viv applaus.

Als 14/15 favrer 1959 gnit giovà per la prüma vouta a Zernez il drama «*La Tuor*» cumpilà da nos actuar, *Tista Murk*. Quaista prüma rapreschantaziun ais statta fich bain frequentada da tuot las varts da l'Engiadina. Cul sustegn da la Lia Rumantscha ais stat pussibel a mincha società rumantscha affiliada ad ella da trametter üna delegaziun a Zernez. Sgür e tschert ais quaist stimul davart da la LR bun e salüdaivel. Al poet Tista Murk, chi ha cun si' ouvra sport ün bel inrichamaint a nossa litteratura rumantscha, gratulain nus sincermaing per seis success.

Dürant l'an passà ans vain nus bler occupats cun las chosas da la Lia Rumantscha. La votumaziun disgrazhada dals 1. marz 1959 intimet la LR da reveder parzialmaing seis tschantamaints. Il suottacrit fet eir part a la pitschna cumischiun d'experts chi elavuret ün sböz per novs tschantamaints da la LR. La mira principala ais stat quella da liar la LR plü stret vi da sias societads affiliadas. Quaist puonch gnit realisà introduënd il «Cussegl», chi 's cumpuona

da la suprastanza da la LR e 'ls presidents da las societats affiliadas, sco nouv organ da la LR. In vista a las contribuziuns plü otas da la Confederaziun e dal Chantun Grischun gnit previs da surdar la verificaziun dals quints a l' Uffizi da controlla da las finanzas chantunal. Ils revisuors da quint varan da funcziunar sco cumischiun da gestiun. I fütтан revais eir amo oters artichels dals tschantamaints, trand in consideraziun las criticas in occasiun da la votumaziun dal pövel dals 1. marz 1959.

Tuot las societats rumantschas avettan occasiun d' examinar il sböz da la cumischiun d' experts. Illa radunanza extraordinaria da delegats da la LR dals 24 october 1959 gnit sancziunà il sböz, usche cha la LR posseda novs tschantamaints, chi correspuondan als bsögns odierns.

Als 16 november 1959 ais mort a Winterthur signur prof. dr. *Franz Fankhauser*. El ais stat blers ans ün commember activ e fidel da la Cumischiun filologica dal DRG. Ils merits dal char ed ot stimà defunt vegnan menziunats plü detagliadamaing aint il rapport da la redacziun dal DRG. A nus ans suprastà il dovair d' ingrazchar da cour a signur prof. dr. Franz Fankhauser per l' enorma lavur ch' el ha prestà cun leger correcturas da stampa dal DRG e per sia fideltà demuossada invers nossa granda ouvra e la SRR. Tras testamaint regalet il trapassà a nossa società frs. 500.—. Da sia granda biblioteca survgnit il DRG 144 ouvras, in part revistas importantas, cudeschs, quaderns ed otras publicaziuns chi fuorman ün bel inrichamaint da nossa granda e preziosa biblioteca.

Il quint da gestiun da la SRR per l' an 1959 muossa ün plü d' entradas da frs. 2 155.67. Quaist resultat favuraivel ais d' attribuir al fat cha las spaisas per la stampa da las Annalas sun statta, plü pitschnas, siand ch' avains publichà aint il tom 1959 las veglias ledschas da Ftan, Tschlin e Sent. Ils cuosts da stampa per quaistas funtanas da dret nu chalchan il quint da la SRR. In plü pussibiltettan eir ils fits da chapital plü ots il resultat favuraivel.

Il quint da gestiun e la bilantscha gnittan revais dals duos revisuors e chattats tuot in bun uorden.

Dr. *Nicola Gaudenz*.

Romania

Igl onn veder er' ius a fin sut l' enzenna dil scorpiun. La damonda ortografica ed en connex cun lezza la relaziun culla Ligia Romontscha vevan evocau ina discussiun hanada alla radunanza de s. Stiafen a Trun. Igl ei vegniu concludiu de salvar pils organs della Romania la scripziun veglia dil «de» ed il «da» e d' instanziar tier la LR la repartiziun dils mieds buca ligiai tenor olmas. La votaziun

negativa digl 1. de mars ha reflectau, silmeins en certs loghens della Surselva, quella disfidonza denter frars. Igl ei stau il pensum della suprastonza d' orientar la Ligia e las societads affiliadas dil malesser sursilvan e de far valer ils postulats della Romania per mauns d' ina reorganisaziun della societad de tetg. Nus remarchein ch' ils delegai della LR ein sespruai de capir ils giavischs exponi e ch' il resultat de lur cusseida ha cattau en Surselva in bien sinzur. Possi la nova LR, ch' ei en sia structura pli democratica che la veglia, gudignar entira-mein la confidonza survart il «Grond» uaul.

Sut tals aspects ed a vosta della calamitad finanziaria ei l' acziun della societad en favur dil salvament romontsch stada mudesta. Sin terren dellas ediziuns notifichein nus ils organs tradiziunals, «Ischi» e «Nies Tschespet» ch' ein cumpari en lur annadas 45 e 38. Guglielm Gadola, il vegl campion della novella sursilvana, ha contribuìu la part essenziala vid quellas publicaziuns. Sco separat dil «Calender Romontsch» cun amplificaziun per mauns dellas scolas ei cumpariu da Gion Deplazes «Spigias da nies èr», in cumpendi della litteratura renana. La secziun studentica ha ediu sco tochen dacheu sia periodica «Talina». Ella ha elaborau novs statuts ch' intendan ina pli gronda independenza, senza denton renunziar al contact culla Romania gronda. Lezza ha da sia vart medemamein priu en vosta ina revisiun de statuts e numnau per quella fin ina cumissiun.

Alla propaganda romontscha han surviu ils referats cun projecziuns da Gion Arthur Manetsch «La fatscha de nos vitgs», plinavon l' excursiun della stad a Munt s. Gieri cun referat da P. Tomaschett, conredatur dellas Annalas, e la fiasta romontscha a Rueun. Il ple-dari pils mistergners ei vegnius urdius alla scola professiunala de Compadias. La radunonza generala 1959 a Trun ha discutau ed approbau in program d' acziun detagliau pil cass ventireivel che la nova votaziun duess resultar in gie en favur dil romontsch.

La suprastonza per 1960 secumpona dils signurs: Hendri Spescha, parsura, prof. P. Cavigelli e dr. Alexi Decurtins. La cassa resta vinavon els mauns cumprovai digl Ignazi Beer, Via Dreibünden 27, Cuera.

Toni Halter.

Uniun dals Grischs

Cul cour grat invers mieu amih dr. Men Gaudenz da Scuol, ün fervent combattant per nossa chosa rumauntscha, chi l' utuon 1951 m' ho propost scu president da l' Uniun dals Grischs e chi m' ho sustgnieu in möd exemplar, am met vi da la concepziun da mieu ultim rapport a maun da la LR.

Ils problems chi ans haun occupos d'ürant tuot quaists ans passos sun stos ils medems, nempe da tschercher cun tuots mezs da

mantgnair las posiziuns chi as rechattan in nos possess e scha pussibel da reconquistar las posiziuns chi, i'l cuors dals ans passos, ans sun idas persas.

Cha l'interess eir tiers noss cumpatriots d' otras linguas ais avaunt maun demuossa il fat cha noss cuors da rumauntsch per crechieus sun saimper bain frequentos eir scha la perseveranza davart ils scolars lascha suvenz da desiderer. Uschè sun gnies dos cuors l'an scuors a San Murezzan, Puntraschigna a Samedan. Daspera vain do in tuottas vschinaunchas uras da rumauntsch a singulas persunas. Tuots ils magisters as daun granda fadia e meritan davart da l' Uniun dals Grischs per lur premurusa lavur resentieu ingrazchamaint, e nus sperain be ch' els as mettan eir in avegnir a nossa disposiziun per ils intents rumauntschs.

Noss periodics scu il *Fögl Ladin*, chi cun sia premurusa redactura ans orientescha duos voutas l' eivna sur da que chi passa in nossa val ed eir utro, merita da gnir sustgnieu pü intensivamaing davart nossa populaziun e que tres l' abunamaint u tres collavuraziun. Nus gratulains ed ingrazchains a la redactura chi in 40 ans da servezzan illa Stampa engiadinaisa ho presto preziosa lavur per la lingua materna.

Il *Sain Pitschen* ho mantgnieu eir cul nouv caluoster sieu sun sonor, cha nus udins saimper gugent.

L' *Aviöl* cumpera regulermaing ed allegra grands e pitschens cun sias interessantas istorgias.

Cha 'l *Chalender Ladin* cun sieus vstieu da dumengias da l' an scuors in occasiun da sieu 50 evel anniversari fet üna tremenda parada nu fo dabsögn da fer resortir. Als cuvihs vulesse eau metter a cour d' intensiver in avegnir la vendita da quist nos periodic chi nu stuvess mancher in ingünas economias rumauntschas. Ils duos redactuors nu s-chiveschan ingüna fadia e meritan nos resentieu ingrazchamaint e nos sustegn.

Eir il *Dun da Nadel*, chi cumpera an per an, fo tuotta onur a sieu nom e nus essans fich grats eir alla nouva redactura per las bellas uras ch' ella ans spordscha.

L' Uniun dals Grischs ho edieu insembel cun la Lia Rumauntscha la biografia bain reuschida, s-chaffida da giunfra Elisa Perini a favur da nos valent componist, organist e dirigent sar *Otto Barblan*, in occasiun da sieu 100 avel anniversari.

Il problem chi ho occupo ils ultims ans il president da l' Uniun dals Grischs in ot gro ais steda la *grammatica dr. Scheitlin* chi in part ais gnida missa in adöver e chi ho satisfat a magisters e sculers. Per pudair gnir publichedada stu ella pero s' adatter al dicziunari chi as rechatta eir bainbod in sieu ultim stedi da lavur.

Culla grammatica «Il pled puter» sperain nus da pudair metter a disposiziun alla famiglia ladina ed a tuots interessents per nossa lingua ün mez d' instrucziun chi dess svagliar al sculer il plaschair, la buna vögla e l' interess per la chosa rumauntscha.

A l' autur tuocha per si' immensa lavur il resentieu ingrazchamaint davart tuot ils Ladins ed ouravaunt tuot dal vegl president da l' Uniun dals Grischs.

Una plaschavla e bainfrequentada instituziun ais la *Scoula da paur a Lavin* chi ais gnida creeda e vain mneda da sar rav. Parli. L' Uniun dals Grischs ho pudieu sustgnair quista bella instituziun rumauntscha.

Sar magister da scoula secundara Jon Semadeni ans allegret l' an scuors cun sieu drama «*Il quader chi nu quadra*» chi ais fich bain gratagio e chi gnit do cun grand success la prüma vouta a Scuol. L' Uniun dals Grischs ho da sia vart facilito a bgers Rumauntschs amihs dal teater la frequenza in surpigliand üna granda part dallas spaisas da viedi. La societad dramatica da Samedan ais landervia a preparar il *drama commemorativ* per *Giachem Bivrun*, s-chaffieu cun grand' incletta e grandas cugnuschentschas da nos amih dramaturg dr. Men Gaudenz. Nus spettains dal pövel rumauntsch ladin ch' el fetscha onur a l' autur ed al grand scriptuor rumauntsch e reformatur Giachem Bivrun in frequentand numerusamaing la represchantaziun.

Aunz cu conclüder mia cuorta relaziun am suprasto d' ingrazcher eir alla LR ed a sieu premurus president cordielmaing per il grand sustegn ed agüd chi ans ais gnieu spüert, ouravaunt tuot per la grand' incletta cha quels signuors haun demusso per noss intents.

Cun ils megliders giavüschs da prosperited per il muvimaint rumauntsch il vegl president

dr. Anton Perini.

Renania

Considereschan ins sia posiziun exponida a Flem e Trin ed ora-vontut els vitgs dalla Tumliasca, Mantogna ed en Schons, lu ston ins conceder che la Renania tgira in territori nungetg periclitau. Fuss en Sutselva igl agid dalla Ligia Romontscha cun sia acziun speciala buca vigurus, lu svanessen en cuort ils davos fastitgs romontschs en quei territori. Il prighel crescha mintg' onn: las ovras electricas en Schons tochen ora a Seglias ein en cumpleina construcziun, en Tumliasca s' augmenta la populaziun che sedrezza viers l' industria, e la via dil Bernardin stat avon porta. Quei fatg preten- da ch' era las mesiras encunter quella attacca vegnien intensivadas. Nus sperein ch' il pievel grischun hagi igl avrel dapli capientscha

per ils giavischs romontschs e ch' el metti a disposiziun mieds augmentai.

La missiun principala dalla Renania ein sias publicaziuns: «*La Casa Paterna*» ei ils 1959 cumparida en sia 39 avla annada. Igl ei da remarcar ch' ella porta novissimamein in «*Figliet da la Sutselva*» che vegn screts da scol. sec. Luzi Tscharner e scolast Gion Mani, omis dus ad Andeer. La redacziun dalla «CP» fan Cristian Caduff a Cuera e Ser Flurin Darms a Trin.

Il calender «*Per mintga gi*» ha per nosa satisfacziun saviu augmentar considerablamein sia ediziun, la quala ei vegnida vendida dil tuttafatg. Suenter la mort da siu meritau redactor, prof. dr. h. c. Hercli Bertogg, ha Ser Flurin Darms a Trin surpriu la tgira dalla part sursilvana, ferton che Ser J. Michael a Samedan procura vinvon la part sutsilvana.

Ils uffons da scola obtegnan mintg' onn lur «*Dun da Nadal*» e quei en ina ediziun per la Surselva (redacziun scol. sec. Martin Bundi, Favugn/Sagogn) ed ina per la Sutselva (scol. sec. Jonas Barandun, Niederhasli/Turitg).

Ensemen cun la LR ha la Renania ils 1959 ediu las «*Istorgias II*» da Tumasch Dolf e quelluisa undrau il piunier romontsch en Schons tier siu 70 avel natalezi. Il plascheivel cudisch ei vegnius vendius en in grond diember ed ha cheutras attestau ch' igl idiom sutsilvan vegn legius diligentamein era tiels Sursilvans.

Per bastar al basegns per cudischs da cant, havein nus ediu in carnet cun *canzuns* per chor mischedau, cumponidas da scolast *Risch Gaudenz* a Luven. Quellas canzuns han anflau buna accoglientscha tier nos chors.

Savend che nosa *lectura romontscha* duess vegnir legida prua-mein, ha la Renania surdau a bibliotecas communalas cudischs ord sias reservas.

La *votaziun digl 1. da mars 1959*, che ha snegau il susteniment cantunal alla Ligia Romontscha, ha era tuccau bravamein la Renania. Ensemen cun las autras uniuns romontschas eis ella semessa vidlunder da modificar ils tschentaments dalla Ligia ed ha gidau a tschentar quels sin ina basa che duei egl avegnir satisfar meglier a lur intent.

Els vitgs sursilvans ein puspei in pulit diember da *seras romontschas* vegnidas organisadas che duein gidar a sviluppar il senn per nies lungatg e svegliar igl interess per las organisaziuns romontschas.

El territori dalla Renania sesanflan las biaras *scolettas romontschas*; quellas en Sutselva vegnan organisadas dalla LR, en Sur-

selva sustegn la Renania era finanziamein las scolettas che vegnan organisadas dils vitgs anora.

Il december ha giu liug a Trin la *radunonza da delegai* dalla Renania. Tenor statuts ei il tgamun da nossa uniun viagias en Schons. Niev president dalla Renania ei vegnius eligius signur scolast Gion Mani ad Andeer.

Nus exprimim, per finir, il giavisch ch' il moviment romontsch possi vinavon haver il success ch' el basegna per contonscher sia mira: enfirmir e francar nies lungatg mumma el davos territori ch' el posseda aunc.

Cristian Caduff.

Uniung Rumantscha da Surmeir

La feugn digl onn 1958 veva nossa uniung fatg ena acziung speciala per gudagner anc daples abbonents da nossa periodica meinsila «La Pagina da Surmeir». Igl success è sto modest. Rigia oz betg er tar nous en spirt materialistic? E igl plascheir per igls ideals betg ia a perder? Nossa devisa dess pero adegna esser: «Frestgamaintg anavant». Igl redacter da chesta gasetta dat gronda fadeia per mantigneir ad ella la tscheira populara rumantscha, observond er bung niveau cultural. (La gasettigna dombra tutegna 650 abbonents). An madema moda on er «Igl Noss Sulom» (redacter G. P. Thöni, Basilea) ed igl «Calender Surmiran» (redacziung: Gisep Sigron, Alvagni) catto albiert ainten nossas steivas rumantschas, regalond agls commembers da nossa uniung bunga lectura rumantscha.

Igls 23 avost vainsa gia la radunanza generala a Savognin. Igls dus chors da vallada, Chor viril Sursés e Chor viril Surgôt, on anramo la radunanza cun en per belas canzungs. Igl referat principal ò gia igl noss premuro redacter da la «Pagina», Bonifaci Plaz, Coira. El ò do ena biografia commemorativa sur prof. Giatgen Gisep Candreia, mort 1909. Igl referent ò ancletg fitg bagn da dar en bung maletg da chest valent filolog surmiran, igl cal ò er stgaffia igl fundamaint per l' ortografia surmirana. Differentas publicaziungs da prof. Candreia on catto atenziung gliunsch sur igls cunfegns da nossa tera rumantscha or.

La radunanza generala da chest onn ò er piglia ena resoluziung per mangs da la Leia Rumantscha, exprimond igl giaveisch, tgi er l' Uniung Rumantscha da Surmeir possa finalmaintg esser rapresentada ainten la suprastanza da la LR cun en commember. Nous appellagn a la loialitad da las otras societads rumantschas regiunalas!

Gronda malaviglia ed alteraziung on las midadas ortograficas purto aint' igl ravogl da l' Uniung Rumantscha da Surmeir. Ischan nous pero igls sulets tgi fon opposiziung a midadas pi grondas? La pusiziung da la gronda part da noss pievel surmiran è an dumonda

da lungatg clera e netta: Mantigneir tant scu pussebel igl vigl. Egl prudaint dad ignorar e sbaffager chegl tgi oters on stgaffia per general interess e bagnstar cuminevel?

Surmeir, an special Sursés, è oz anc tarragn rumantsch sang e vigurous. Possa chegl restar uscheial! *Toni Cantieni.*

Uniun da scribents romontschs

L' Uniun da scribents ha teniu sia radunonza generala a Breil ils 26/27 da settember per il di da naschientscha da G. H. Muoth en sia vischnaunca nativa. Alla radunonza generala ha la mesadad da nos commembers priu part. Ella ha entschiet sco usitau cun ina sera hilarica embellida tras il Chor viril da Breil e la gruppa da costums dalla vischnaunca. Ord lur ovras han prelegiu nos commembers: dunna Selina Chönz, Gion Mani, Bon. Plaz e Lud. Hendry, ferton che Cla Biert ha delectau ils auditurs cun canzuns popularas alla ghitarra. Alla radunonza generala vein nus giu il plascher da salidar il secretari dalla USS, dr. F. X. Beidler, e prof. dr. R. Billigmeier dalla California che ha ensemen cun dr. Aug. Maissen ediu la «Poesia Romontscha Contemporana, Contemporary Romansh Poetry». La radunonza generala ha denter auter acceptau dus reglaments impurtonts, «Incumbensas da dramas» che vul sustener dramas originals romontschs e «Dimora da studi» che vul possibilitar als scribents e poets romontschs da mirar sur la seiv pli stretga linguistica e culturala. Ils reglaments vegnan a vegnir publicai proximamein ellas «Novas litteraras».

Il resultat negativ dil pievel grischun en caussa romontscha da calonda mars ha era fatg mal als scribents romontschs. La LR ha suenter la votaziun encuretge dad eliminar quels puncts che han caschunau critica e che pon ver dau la decisiun el senn negativ ni silmeins ver gidau leutier. La midada da structura dalla LR porta, sco nus sperein, buns fretgs ton per la votaziun sco per la collaboraziun denter USSR e LR. El Cussegl dalla LR fa nies president era part, e la pusseivladad ei dada ch'era in da nos members fa part dalla suprastonza pintga da tschun dels, tenor nies manegiar per avantatg dad omisduas parts, essend che gest la suprastonza pintga ha prest mintga gada en sia sedia da decider caussas che pertuccan ils scribents singuls. La scuntrada da scribents prevedida per uonn ei buca reussida. Per l'emprema muncavan ils referents per tractar la dramatica, e la finala — la muneida.

Las «Novas litteraras» ein cumparidas en dus numers; nr. 14 ei staus dedicaus alla critica litterara e numer 15 alla lirica moderna sco allas radunonzas generalas, vul dir allas seras litteraras. Dapi la radunonza generala a Breil segna T. Candinas sco redactor da nies organ, eligius leu unanimamein.

La Cumissiun litterara sut il presidi da dr. A. Decurtins ha giudicau sur nov lavurs igl onn 1959. Ella ha premiau treis ed adossau a treis autras ina renconuschientscha. Deplorablamein ha signur J. Guidon demissiunau sco member dalla CL, senza tochen ussa esser remplazzaus. Nus engraziein ad el sco all'entira CL per sia impurtanta lavur. Pigl onn 1960 ein 12 lavurs entradas. Pli bia ei a nus buc enconuschent.

Cun plascher savein nus menziunar entgins fatgs legreivels. Aschia ei nies member prof. dr. Jon Pult s'avanzaus tier vicepresidente dalla Uniun da scribents svizra, e prof. dr. G. Gadola ha retschiert in premi dalla Fundaziun Schiller per sia ovra litterara. Prof. Guido Calgari ha ediu ina «Storia delle quattro letterature della Svizzera», nua ch'el dedichescha pli che 80 paginas alla litteratura romontscha, quei cun gronda simpatia.

Nies fundatur dalla USR, Tista Murk, ei vegnius incumbensaus da Radio Turitg cun l'ura dallas actualitads romontschas e fa quei per generala cuntentientscha.

Ils amitgs talians dil Tessin e Grischun han fundau cun entgins romontschs in cerchel dil PEN. Vicepresident e representant romontsch ei Andri Peer.

Cun plascher vein nus saviu gratular gl'onn vargau a nies member G. G. Cloetta per siu 85avel ed a T. Dolf per siu 70avel natalezi. Omisdus ein sefatgs grondamein meriteivels per lungatg e cultura romontscha en plaid e canzun. Nus giavischein ad els vinavon bia dis plein sulegl. Ad multos annos!

Ils 18 da settember ei nies uerbel e fideivel commember G. P. Thöny morts a Turitg. Nus lein salvar el en buna memoria.

Alla fin da nies rapport savein nus aunc notificar cun plascher special ch' il suveran grischun ha acceptau il subsidi alla LR ed a sias societads affiliadas, possibilitond cheutras era alla USR da realisar siu program. Nus engraziein da cor a tuts, a signur S. Loringett, alla LR sco a nossas autoritads e buc il davos al pievel per tut agid e capientscha. Possien quels mieds porscher a nus la pusseivladad da survir alla tgira spirtala e culturala da nos Romontschs!

Dr. Gion Deplazes.

Cumünanza Radio Rumantsch

1. *Relaziuns cun la Societed Svizra da Radio (SSR).* La CRR, l'üna da las 9 societeds regiunelas chi fuorman la Societed Svizra da Radio (SSR), la quela ho la concessiun per la part programatica dal radio svizzer, ho da piglier part cuntinuedamaing vi dals problems multifaris da quaist'ultima. Las relaziuns sun bunas, cun la SSR scu cun las otras 8 societeds. Dumandas specielas pervi dal

radio rumauntsch nu fütta da tratter. Ma ils organs da la CRR as stuvettan occuper detagliedamaing cun las tractandas generelas da la SSR, scu la dmura definitiva dals studios da la televisiun, sistem «Vorort» dals programs da radio, reorganisaziuns fundamentelas ed oters problems importants. Las chosas dvaintan vi e pü cumpliche-das e que ais indispensabel da rester alert sül post!

2. *Las emissiuns rumauntschas.* Per quaistas ais la CRR in stretta colliaziun cun il studio da Turitg, chi ais il «Vorort» per quellas. Cuntschaintamaing reuschit que dad augmenter considerabelmaing las uras d' emissiun. Las trattativas per l' augmaint dateschan da divers ans inno, ma la realisaziun data pür da l' october 1959. Sper las emissiuns mensilas sül program naziunel do que uossa emissiuns da minch' eivna sül program regiunel u uschedit program UKW regiunel, chi vain eir deraso sün lingia 6 dal radio telefon. Las emissiuns rumauntschas da minch' eivna cumpiglian per intaunt mincha venderdi ün' ura d' infaunts e la mezz' ura. «Viagiond cul microfon», actualiteds dal territori rumauntsch. Quaist augmaint sfurzet il studio da Turich da 's procurer ün collavureder permanent da lingua rumauntscha e nus essans fich cuntaints, cha nos vivaunt president signur Tista Murk as mettet a l'ouvra cun schlantsch ed entusiassem. Eir las emissiuns da Radioscola, cha la CRR finanziescha, s' augmantettan da 4 sün 6 emissiuns annuelas. Quaist allegraivel success ans do occasiun dad ingrazcher al president, signur prof. dr. h. c. Tank ed al vegl ed al nouv directur dal radio Turich, ils signuors dr. Job e dr. Bächli, scu eir als signuors dr. Ribl, prof. A. Maissen e Tista Murk per lur instancabla premura per la chosa rumauntscha.

3. *Organs da la CRR.* La CRR tscherna sieus organs per ün trienni. L' an 1959 eira an da tscherna. Melavita stuvet Tista Murk as retrer dal post da president causa sia nouva carica scu hom activ dal radio Turich. Eir duos oters vegls cumbattants da la CRR as retrettan, nempe signur S. Loringett scu cumember da la suprastanza, ils signuors dr. G. Caduff e Men Rauch barmör scu members dal cussagl da la CRR. A tuots quatter ün cordiel ingrazchamaint per tuot que ch' els prestettan per la CRR. Scu rimplazzants eleget la radunanza generela als signuors Chr. Badraun scu president, dr. W. Dolf e Chr. Fanzun, ing., scu members da la suprastanza e cuss. guv. dr. E. Huonder, Gion Crest Demarmels, Andeer, e dr. G. Tramèr, Zernez, scu members dal cussagl. Illa Cumischiun da programs rimplazzan ils signuors Beni Dolf e Chr. Badraun als sortants signuors dr. G. Caduff e Tista Murk.

4. *Nouvs emissuors da radio.* Tiers ils 6 emissuors existents dad uondas ultracuortas gnittan miss ad ir duos nouvs, chi emettan ils

duos programs da Beromünster, nempe ün a Seglias in Tumglias-cha per la Tumlias-cha e la Mantogna ed ün sper Valzeina chi deserva la Val dal Rain e la Suot- e Surselva (per part). Illa Cadi exista uossa eir il radio-telefon da frequenza ota. Ils progets per ün emissur in Surset ed in Val d' Alvra e Del sun in lavur, e quel per Schons ais eir in program.

Chr. Badraun.

Publicaziuns dalla Ligia 1959

Curs da Rumantsch da prof dr. J. C. Arquint. Adattaziun sutsilvana da Anna Lina Felix. Ediziun multiplicada.

Il moviment della populaziun romontscha el Grischun ed en Svizra tenor la dumbraziun federala de 1950 da dr. Teodor Rupp. 2. ediziun multiplicada.

Industrialisierung und Romanentum da prof. dr. Jon Pult. 2. ediziun multiplicada.

Istorgias II da Tumasch Dolf. Ventgatreis historias edidas en cuminonza cun la Renania per la cumplenida da 70 onns digl autur.

Nossas Novas nr. 4, Supplement, prospect dils cudischs romontschs venals. Ediziun multiplicada.

OSL e LR ediziuns cumineivlas dall' Ovra svizra per la giuventetgna e la Ligia Romontscha:

Nr. 293 **Ustrida e Nuschaglia**, lad., da R. O. Tönjachen, 2. ediziun.

Nr. 658 **Las istorgias da barba Plasch Calgèr**, surm., da L. Uffer, cudischet III e cudischet IV.

Nr. 660 **Nora e Norina**, surs., da I. Coray-Monn.

Rätoromanisch, Sprache und Kultur da dr. Paul Tomaschett. Stampa zavrada ord igl «Jahrbuch 1959 der Sekundarlehrerkonferenzen der Ostschweiz».

Periodicas

La Pünt, figliet par la Sutselva, do or da la LR an cuminanza cun Roth & Co., Tusàn, Xavla anada, cumpara mintga mains, tanànt or igl fanadur ad avust. Redacziùn: S. Loringett, Cuir.

La Scoletta, figliet multiplitgieu, cumpara 4 gea agl onn da scola an tuts idioms. Toccan oz en cumparidas 538 paginas. Redacziùn: Anna Lina Felix, Razén.

Canzuns

57 canzuns novas en tuts idioms romontschs per chor viril e chor mishedau sin singuls fepls. In register da quellas canzuns ei cumparius el Rapport annual 1958, pagina 8, ni sa vegnir retratgs dil secretariat dalla LR.

3 canzuns novas da Hans Erni, per chor viril: «La cara primavera», «La malaura», «Miu retuorn».